

Genoeg is Beter

Het ledenblad van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Aardappeljaar 2008

Na de internationale jaren voor de rijst (2004) en voor de bergen (2002) kan een jaar voor de aardappel natuurlijk niet achterblijven. De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) heeft het nieuwe jaar uitgeroepen tot 'International Year of the Potato'. 2008 is dus het jaar waarin de voedselrijke en smakelijke pieper extra in het zonnetje wordt gezet. Onlangs opende de Verenigde Naties het jaar met als belangrijkste doel om overheden subsidie te laten verstrekken aan het benodigde wetenschappelijke onderzoek naar een duurzame gezondheid van de aardappel. Daarnaast krijgt de aardappel veel aandacht op allerlei conferenties: van de zevende Afrikaanse

aardappelconferentie in Alexandrië (Egypte), de wereldwijde aardappelconferentie in New Delhi (India) in december 2008 tot de conferentie Europatat in Bern (Zwitserland) in mei 2008. Het internationale aardappeljaar is voor de NAV aanleiding om in 2008 voortvarend door te gaan met de krachtenbundeling van telers. Wordt 2008 ook het jaar van de aardappelteler met goede opbrengsten en prima prijzen? Met faire prijzen, goede verkoopvoorwaarden, Meer Pieper Profijt en UNITED! Daar gaat de Nederlandse Akkerbouw Vakbond voor in 2008. Met z'n allen! Doet u mee? Meer informatie over faire prijzen, goede verkoopvoorwaarden, Meer Pieper Profijt en UNITED vindt u op www.nav.nl. Voor

informatie over het internationale aardappeljaar kunt u terecht op www.potato2008.org. In het noorden van Friesland is men al ruim een jaar druk bezig grootse activiteiten te ontplooiën onder de noemer van 'Jaar van de Aardappel op het Bildt'. Kijk op www.baw2008.nl.

NAV

Meststoffenwet

Vlak voor het kerstreces werd er in het mestdossier nog een eindspurt ingezet. Het Kabinet kwam op het nippertje met een standpunt betreffende de Evaluatie van de Meststoffenwet (derde actieprogramma Nitraatrichtlijn). Er was dus werk aan de winkel voor de NAV. Voorafgaande aan het algemene overleg tussen de Ministers van VROM, LNV en de Kamer heeft de NAV een gespreksnotitie opgesteld en in een rondetafelgesprek met de Kamer haar mening gegeven over het kabinetsstandpunt. In grote lijnen stond de NAV-visie haaks op de voorstellen van het kabinet. Met andere woorden, geen verlaging van gebruiksnormen voor zand, klei en löss en aanpassing werkingscoëfficiënt dierlijke mest. Helaas bleven de Ministers standvastig en ook enkele veelbelovende moties konden niet op een kamermeerderheid rekenen. Wel zijn twee toezeggingen gedaan: er komt opnieuw onderzoek naar toetsdiepte nitraat en naar flexibele gebruiksnormen binnen de milieuruimte. Kortom: voer voor onderzoekers en beleidsmedewerkers en u mag straks ietsje meer van minder bemesten als u aantoont dat uw gewas, grond, of omstandigheid dit verlangen.

NAV

Brede weersverzekering

De kans dat er een brede weersverzekering tot stand komt voor boeren en tuinders is aanzienlijk groter geworden. Deze conclusie trekt een projectgroep, die met de voorbereiding van zo'n verzekering bezig is aan de hand van de aanzet tot zogenoemde 'Health Check'. De projectgroep houdt er rekening mee dat Europese medefinanciering voor een nieuwe weersverzekering tot de mogelijkheden behoort. In 2007 is een projectgroep van start gegaan om één brede weersverzekering van de grond te krijgen. Hierbij zijn naast de Nederlandse Akkerbouw Vakbond ook belangenorganisaties betrokken als LTO Nederland, de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) en de Nederlandse

Bond van Boomkwekers (NBvB). Ze werken hieraan samen met specialisten van verzekeringsbedrijven (o.a. Achmea, AgriVer, OFH en AquaPol). De opzet van de brede weersverzekering is gericht op één verzekering voor alle plantaardige sectoren tegen schade als gevolg van extreme weersomstandigheden met hevige regenval, hagel, droogte, sneeuw en vorst. Het is de bedoeling om te gaan werken met vaste premies (dus geen naheffingen) en ook vaste uitkeringen, zodat vooraf en achteraf voor de deelnemers duidelijk is waar ze aanspraak op kunnen maken. Op deze wijze worden uitvoeringskosten zo beperkt mogelijk gehouden.

NAV

INDEX

01	AARDAPPELJAAR 2008
	BREDE WEERSVERZEKERING
	MESTSTOFFENWET
02	VAN DE VOORZITTER
	VERSCHILLEN
	TELVANDE VERKOOP- VOORWAARDEN EN INDUSTRIE- INKOOPVOORWAARDEN
03	NAV INITIEERT IN 2007 HET AKKERBOUWDEBAT
04	GEBIEDSPROJECT NOORDWEST FRYSLÂN VAN START
	CO-EXISTENTIE
	AGENDA
	ACTIEAANBOD
	BROCHURE AALTJES
	COLOFON
	CONTACTPERSONEN

van de voorzitter SECTORLEF

Als je sommigen mag geloven, zal dit jaar het geld vanzelf binnenstromen bij de akkerbouwers. Er blijft flinke schaarste aan agrarische grondstoffen en voedsel, dus het komt nu allemaal vanzelf goed

De vooruitzichten zijn beter dan ze vele voorgaande jaren zijn geweest. Dat optimisme wil ik niemand ontnemen. Tegelijkertijd zien we ook dat onze kosten op alle fronten flink stijgen: brandstof, energie, pacht, kunstmest, zaaizaad en pootgoed. Goed rekenen blijft belangrijk, ook bij betere tijden. Hoe hoog zijn de kosten en wat moet het product dus opbrengen om de kostprijs plus marge op te brengen? Juist die marge is belangrijk. Ieder in de keten pakt een marge. Akkerbouwers hebben ook een marge nodig om te kunnen investeren in de kwaliteit van het product en van hun bedrijf. De NAV vindt dat ze zich als belangenbehartiger moet inzetten voor een goede prijs voor akkerbouwers en de positie van de sector in de markt moet verbeteren. Je kunt, zoals andere belangenbehartigers, ook sturen op kansen voor individuele ondernemers en hun concurrentiepositie ten opzichte van elkaar versterken. Dat werkt niet voor de sector in zijn geheel. Je moet als sectororganisatie je nek voor sectorbelangen uitsteken, initiatieven durven nemen, de discussie aangaan. Individuele ondernemers zullen op hun eigen bedrijf wel proberen zoveel mogelijk rendement te halen. Juist het sectorbrede belang met lef en initiatief in de wereld zetten, dat is wat u van ons mag verwachten. Speerpunten van de NAV in 2008: Verder met Meer Pieper Profijt: minimum contractprijs, betere telerscontractvoorwaarden, haalbaarheid United Potato Growers Europe. Meer plantaardige eiwitteelt in Nederland en Europa. Beter Europees landbouwbeleid.

Een vruchtbaar, groeizaam en oogstrijk 2008 gewenst voor akkerbouwend Nederland.

Hanny van Beek-van Geel

Verschillen Telersverkoopvoorwaarden en Industrie-inkoopvoorwaarden

De NAV wil de contractvoorwaarden consumptieaardappelen kantelen. We schreven hierover in het decembernummer. Het grootste verschil: we spreken over Telersverkoopvoorwaarden in plaats van over inkoopvoorwaarden van de industrie. In de Telersverkoopvoorwaarden heeft de teler de regie en biedt de teler de industrie een overeenkomst aan. De teler geeft dus aan onder welke voorwaarden en tegen welke prijs hij aardappelen aanbiedt. In de tabel de belangrijkste verschilpunten. Overigens is ook de contractprijs van groot belang. De NAV adviseert tenminste 14 eurocent (excl. BTW) per kilo.

Meer info over Telersverkoopvoorwaarden, kostprijsberekening en adviesprijs aardappelen zie www.nav.nl.

Onderdeel	Huidige situatie	Gewenste situatie
Soort voorwaarden	Industrie-inkoopvoorwaarden	Telersverkoopvoorwaarden
Regie	Industrie	Teler
Soorten overeenkomst	Onoverzichtelijk Verschillen per industrie	- hectare-perceelsovereenkomst - netto-tonnen-perceelsovereenkomst - netto-tonnenovereenkomst
Keuring incl. tarreren door	Afnemer	Onafhankelijk, gecertificeerd instituut
Waar keuren	Bij fabriek	Locatie teler
Moment keuring	Na aankomst bij fabriek	Minstens 14 dagen voor afleveren
Soort keuring	Keuring met recht op afkeur	Acceptatiekeuring
Herkeuring	Door koper bij koper	Onafhankelijke herkeuring bij koper bij vermoedens 'verborgen' gebreken
Keuringsmethodiek	Reglement afnemer	Protocol keuringsinstituut
Inhoud en criteria keuring	Afnemer	Overleg tussen telersorganisaties en afnemersorganisatie
Voedselveiligheid	Teler verantwoordelijk	Teler verantwoordelijk
Tarra	Verschilt per afnemer Onduidelijkheid over wat onder tarra wordt verstaan en wat wordt betaald	Onder tarra verstaan: Aardappelvreemde tarra. Verder: nevenproducten, aardappelen die niet geschikt zijn voor het hoofdproduct (bijv. frites) maar wel tot waarde gebracht kunnen worden
Wegen	Geijkte weegbrug op door koper aan te geven locatie Teler betaalt kosten	Geijkte weegbrug bij gecertificeerd bedrijf door teler aan te geven Teler betaalt kosten
Leeg en vol wegen	Leeg wegen gebeurt niet of onzuiver	Altijd leeg en vol wegen dichtbij locatie teler
Fysiek en juridisch leveren	Vallen niet samen	Vallen samen, moment van laden
Overmacht	Regelingen verschillen Onduidelijkheid over leveren 'overtonnen' en prijs	Is gelinkt aan soort overeenkomst
Papierberg voorwaarden	Veel te groot	Terugbrengen tot een vierde
Keuringsreglement	Ingewikkeld en oncontroleerbaar	Vereenvoudigen en controleerbaar (onafhankelijk)
Kwaliteitstoelagen	Ingewikkeld en oncontroleerbaar	Vereenvoudigen en controleerbaar (onafhankelijk)
Geschillen	Mediation, arbitrage	Mediation

NAV initieert in 2007 het akkerbouwdebat

Aan het begin van 2008 een korte terugblik op enkele interessante 'wapenfeiten' van de NAV. Ze geven een beeld van de vele initiatieven van de NAV.

Een beter EU-landbouwbeleid is een strijd van lange adem waarbij samengewerkt moet worden met bondgenoten over de hele wereld. De Health Check is door de Europese Commissie gepresenteerd. De huidige gunstige prijsontwikkelingen worden aangegrepen om zo snel mogelijk over te gaan op de vrije markt. Tot nu toe zijn de instrumenten braak en interventie overeind gebleven, hoewel ze beiden tijdelijk op 'nul' zijn gezet. Het is zaak dat er instrumenten beschikbaar blijven. Hoewel nu de zon schijnt, blijft het handig dat er een paraplu in de gang staat. Die hebben we wel nodig als het weer eens gaat regenen, want die tijd komt onge-twijfeld ook weer. De NAV blijft zich inzetten voor een beter landbouwbeleid dat inhoudt: Europese productie van granen afgestemd op de Europese vraag op zelfvoorzieningsniveau, het niet verstoren van markten elders in de wereld, bescherming tegen goedkope importen en een kostendekkende prijs plus marge voor de akkerbouwer

EIWIT VAN ONZE AKKERS

Bij de campagne Stop Fout Vlees van Milieudefensie was de rol van invoer van goedkoop veevoer niet in beeld. Na een NAV-actie wordt in het definitieve Milieudefensieplan 'Boeren met toekomst' gepleit voor 'meer in Nederland of Europa geproduceerd voer'. De Tweede Kamer laat een onderzoek instellen naar de gevolgen van het Milieudefensieplan. Weer blijft de potentie van in Nederland en Europa geproduceerd plantaardig eiwit onderbelicht. De NAV reageert en besluit een symposium 'Meer eiwit van onze akkers' te organiseren. Op het symposium belicht de NAV de succesvolle ontwikkeling van de teelt van voerervten en veldbonen rond 1985. De EU trok echter om handelspolitieke redenen de eiwitstimuleringsregeling in. Waren de verbeteringen in rassen en teelttechniek doorgegaan dan was er minder afhankelijkheid van soja-importen geweest en waren de problemen met het graanoverschot beperkt gebleven. Lobby door de NAV bij de Tweede Kamer leidt eind 2007 tot het aannemen van een motie waarin om nader onderzoek naar regionaal geproduceerd veevoer gevraagd wordt. Kansen dus voor 'Meer eiwit van onze akkers'.

PRIJSEIS ZETMEELAARDAPPELEN

Op basis van saldovergelijkingen heeft de NAV de 'prijseis' van € 23,50 verhoging per ton neergelegd bij zetmeelaardappelverwerker Avebe. De prijseis die heel realistisch genoemd mag worden, kwam hard aan bij de coöperatie. Nog

niet eerder werd het bedrijf geconfronteerd met een onderbouwde eis. Het bedrijf sputterde tegen maar zag wel in dat de uitbetalingsprijs omhoog moet om de concurrentie met het graansaldo aan te kunnen en dat prijsverhoging ook mogelijk is door de gestegen zetmeelprijzen. Overigens blijkt ook uit berekeningen van het LEI dat de aardappelprijs fors omhoog moet.

MARKTMACHT CONSUMPTIETELERS

Al enkele jaren roept de NAV: 'meer marktmacht voor telers'. In 2007 is hier inhoud aan gegeven door de contractvoorwaarden onder de loep te nemen en een alternatief te ontwikkelen voor de eenzijdige industrievoorwaarden die niet meer van deze tijd zijn. In de door de NAV opgestelde Telersverkoopvoorwaarden zijn de belangen van telers beter gewaarborgd. Tegelijkertijd publiceerde de NAV op basis van kostprijsberekening oogst 2008 de adviesprijs van 14 eurocent (excl. BTW) per kilo aardappelen. De vakbond werkt verder aan de structurele verbetering van de positie van telers door de haalbaarheid te onderzoeken van betere aardappelprijzen door supply management (aanbod afstemmen op de vraag) en het oprichten van UNITED Potato Growers in Nederland en Europa naar Amerikaans voorbeeld. De haalbaarheid hiervan zal in 2008 duidelijk worden.

TREKKEN AAN DOORSCHUIVEN SUIKER

De NAV vroeg in 2007 opnieuw om verbetering van de doorschuifregeling. De verplichte af te rekenen portie overschotsuiker maakt de regeling onvoldoende aantrekkelijk. Bij het huidige graansaldo en zonder verbetering van de doorschuifregeling zullen telers eerder onder hun toewijzing uitzaaien. Verbetering is (nog) niet toegezegd.

BREDE WEERSVERZEKERING KOMT ERAAN

De NAV liet het LEI onderzoek doen naar het draagvlak onder akkerbouwers voor een verzekering tegen alle weerrisico's en bood het onderzoeksrapport 'Klimaat voor verzekeren, oogstschadeverzekering in de akkerbouw' aan de

Tweede Kamer aan. Daarop legde de vakbond contact met zowel de politiek als andere betrokkenen. Van de Tweede Kamer kwam er steun en ook de minister liet zich welwillend uit. Met verzekeraars en andere belangenorganisaties werkte de NAV constructief samen om de brede weerrisicoverzekering daadwerkelijk van de grond te krijgen. De kans dat er een brede weersverzekering tot stand komt voor boeren en tuinders is in 2007 aanzienlijk groter geworden.

BAI EN BUI OP DE SCHOP

Op initiatief van de NAV gaan BAI (Bureau Aardappelmarkt Informatie) en BUI (Bureau Uienmarkt Informatie) begin 2008 op de schop. De toegevoegde waarde van de huidige activiteiten van BAI en BUI is beperkt. De NAV acht gedegen markt- en prijsinformatie voor consumptie-aardappeltelers (BAI) en uientelers (BUI) zeer wenselijk, en wil de aardappelmarktinformatie en de uienmarktinformatie op een hoger ambitieniveau continueren. De NAV stelt bovendien voor de uitvoering van de dienstverlening via openbare aanbesteding te doen.

KRITISCH OVER MEST

Mest blijft de gemoederen bezighouden. De lobby van de veehouderij blijkt uiterst sterk. De NAV blijft zich inzetten voor optimale bemesting en optimale gewasopbrengsten en laat zich niet voor de kar spannen van het oplossen van het mestprobleem. De veehouderij is 'probleemeigenaar' en zal zelf het mestoverschotprobleem op moeten lossen. Dat mag niet gebeuren over de rug van akkerbouwers. Meer dan andere organisaties kan de akkerbouwvakbond zijn rug recht houden zonder te bezwijken onder veehouderijbelangen.

BONDGENOTEN ALL OVER THE WORLD

De relaties met bondgenoten in Europa en elders op de wereld zijn versterkt en worden uitgebouwd. Dit zijn niet alleen landbouw-, maar ook milieu- en ontwikkelingsorganisaties. Er ontstaat een maatschappelijk middenveld dat vindt dat in economische ontwikkeling mens, dier en milieu centraal moet staan en niet alleen de economische groei. Vanuit het World Forum Food Sovereignty Nyéléni 2007 in Mali, waaraan onze voorzitter Hanny van Beek-van Geel heeft deelgenomen, wordt nu eendrachtig gewerkt aan een vervolgvacature in 2008 in Europa. Hier zal de boodschap van een betere wereld door een beter landbouwbeleid verder worden uitgebouwd en uitgedragen. In Nederland werkt de NAV samen in het Platform ABC met de NMV en maatschappelijke organisaties. Samen trekken we op voor een ander landbouwbeleid. Er is goed contact met LTO om waar dat mogelijk is, samen op te trekken.

NAV

Gebiedsproject Noordwest Fryslân van start

Op initiatief van de provincie Fryslân is er een stuurgroep samengesteld die de gevolgen van de bodemdaling bekijkt en oplossingen zoekt. Het betreft een unieke samenwerking tussen de veroorzakende winningsmaatschappijen Frisia Zout en Vermillion (gaswinning), de overheden, zoals de provincie, de gemeentes en het 'wetterskip Fryslân' en maatschappelijke belangenorganisaties als NAV, LTO, dorpsbelangen en natuur- en milieuroorganisaties. Als gevolg van de zout- en gaswinning doet zich een behoorlijke bodemdaling tot wel 35 cm voor, die de waterhuishouding in het gebied en daarmee de landbouwkundige waarde ernstig aantast. Voor diverse boeren wordt het

inkomen langs deze weg dus ernstig bedreigd. De zout- en gaswinningsbedrijven hebben rijksvergunningen die niet zomaar ingetrokken kunnen worden. De bedrijven moeten zich houden aan de bodemdaling, zoals die in de vergunningen is opgenomen. Gelukkig zijn de winningsbedrijven verantwoordelijk voor herstel van de schade en de financiële gevolgen. Door de aard van de verzakkingen, die rondom de boorput verreweg het grootst zijn, kan er echter niet met simpele peilverlagingen door het boezemwaterschap volstaan worden. Het laagstgelegen gebied zal 'het putje' van de omgeving worden en is daarmee als akkerbouwgebied nauwelijks nog te gebruiken.

De oplossing moet dan ook breed aangepakt worden, met mogelijke kavelruil, instelling retentiegebieden, inpassing natuur en recreatiewaarden om naast het oplossen van de bodemdaling tevens tot een versterking van de landbouwstructuur te komen. In deze constructie kunnen naast de compensatiegelden van de winningsmaatschappijen, ook overheidsmiddelen uit het Waddenfonds en gelden uit het Gebiedsplatform Plattelands Projecten aangewend worden. Namens de NAV zal Jan Bergmans uit Wijnaldum zitting nemen in dit gebiedsproject. Zijn boerderij ligt voor een groot gedeelte in het bodemdalingsgebied.

NAV

Co-existentie

De NAV heeft samen met het HPA, LTO, Plantum en Biologica een convenant gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen (gmo). De doelstelling van deze afspraken is om er voor te zorgen, dat telers (gangbaar of biologisch), die vrij willen blijven van gmo's ook daadwerkelijk geen last hebben van vermenging in hun gewassen. Dit betreft o.a. het melden van het voornemen om een genetisch gemodificeerd gewas te telen aan de

gebruikers van belendende percelen en het in acht nemen van isolatieafstanden tussen de gewassen. Tot zover is alles rond, maar de stuurgroep kan het niet eens worden over de toegestane vermenging en het schadefonds. Nu de stuurgroep er niet uitkomt, neemt LNV de kwestie onderhanden en vraagt advies aan onder meer de NAV. De vakbond wil de grens van vermenging leggen bij 0,9%. Als de biologische landbouw de grens op 0,1% wil leggen is dat prima maar dan zullen deze telers ook

op het eigen perceel een isolatieafstand moeten aanhouden. De NAV wil het schadefonds voorlopig financieren uit 'oud geld' (bestaande reserves bij HPA). Wanneer Biologica ook recall-kosten (terughaalkosten) erbij wil betrekken, moet er een nieuwe heffing komen. De NAV heeft altijd als standpunt ingenomen, dat dan eerst een raadpleging van de telers moet worden gehouden om het draagvlak hiervoor vast te stellen.

NAV

Agenda

14 januari:
Bijeenkomst NAV-regio Zuid en Zuidwest, BW Hotel Nobis in Asten, 20.00 uur
Thema: Meer Pieper Profijt

15 januari:
Bijeenkomst NAV-regio Zuid en Zuidwest, De Graanbeurs in Fijnaart, 20.00 uur
Thema: Meer Pieper Profijt

24 januari:
Landelijk NAV-bestuur. Leden zijn van harte welkom. Vooraf aanmelden via kantoor

5 februari:
Bijeenkomst NAV-regio Noord, Thema: Health Check, ontwikkelingen in EU-landbouwbeleid, spreker: dhr. R. Laperre, ministerie LNV en NAV-bestuurslid

Actieaanbod

De NAV verwelkomt graag nieuwe leden. Met een verleidelijk aanbod probeert de vakbond de twijfelaars over de streep te trekken. Het hele jaar 2008 lid voor slechts € 50,-. Kent u collega's die nog geen lid van de NAV zijn? We vragen u de collega te verleiden met het actieaanbod van de NAV.

Bij dit ledenblad wordt de brochure 'Bemonsteren op aaltjes' in het kader van het Actieplan Aaltjesbeheersing meegezonden.

COLOFON

"Genoeg is Beter" is het ledenblad van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond
Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130
fax : 0168 - 328 735
e-mail : info@nav.nl
website : www.nav.nl

CONTACTPERSONEN

Voorzitter
Hanny van Beek - van Geel
0168 - 336 846

Regio Noord
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noordoost
Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Jan Knook
0299 - 687 144

Regio Zuidwest
Kees Maris
0111 - 450 511

Regio Zuid
Kees van Dijk
0167 - 502 211

ederlandse
kkerbouw
akbond
NAV